

B. IMPAKT – introduktion till inkomstskatten

IMPAKT står för **I**nkomstskatt, **M**ervärdesskatt, **P**unktskatt, **A**rbetsgivaravgifter, **K**ällskatt och **T**ull. Förkortningen ger läsaren ett enkelt kom-ihåg avseende huvuddelen av de materiella skatter och avgifter som ingår i det svenska skattesystemet. På www.forssen.com återfinns på åtta sidor: *IMPAKT – introduktion till det svenska skattesystemet*. På åtta sidor ges här en översiktlig introduktion till inkomstskatten – **I**. Denna introduktion ger stöd för studier och undervisning i inkomstskatterätt åt studenter och lärare. De e-böcker som jag hittills har publicerat i min IMPAKT-serie hos Melker Förlag är:

- *IMPAKT – studiehandledning i inkomstskatt, socialavgifter och mervärdesskatt*
- *IMPAKT – Momsnyckeln*
- *IMPAKT – Avtal och momsavdrag*
- *IMPAKT – Skatter och avgifter i Sverige*

Förlaget ger också ut bl.a. e-boken *Skatteförfarandepraktikan – med straff- och europarättsliga aspekter*, där mer anges om de förfarandemässiga reglerna avseende bl.a. lämnande av inkomstdeklaration.

Se mer om bl.a. nämnda e-böcker på www.forssen.se

Bestämmelser om inkomstskatt till staten finns i **inkomstskattelagen (1999:1229)**, **IL**, samt, enligt 1 kap. 17 § **IL**, också i: lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, **SINK**; lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl.; lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel; och kupongskattelagen (1970:624). Bestämmelser om förfarandet vid uttag av skatten finns i skatteförfarandelagen (2011:1244), **SFL**.

Innehåll

s. 2, **Inkomstskatten – en schematisk översiktsbild**

s. 3, **Översikt av det inkomstskattepliktiga området och inkomstlagen**

s. 4, **Skatteuträkning – översikt av förvärvsinkomsterna (arbetsinkomsterna) och kapitalinkomsterna och deras påverkan av den slutliga skatten för en fysisk person**

- s. 4, *Skatt på inkomster hos juridiska personer*

s. 5, **Näringsverksamhet och tjänst**

- s. 5, *Huvudregeln om vad som ska dras av i inkomstlaget NRV*

- s. 5, *Beräkning av resultatet i NRV*

- s. 5, *Huvudregeln om vad som ska tas upp i inkomstlaget tjänst*

- s. 6, *Huvudregeln om vad som ska dras i inkomstlaget tjänst*

- s. 6, *Överskott eller underskott i hobbyverksamhet*

- s. 6, *Vanliga företagsformer som omfattas av NRV*

- s. 6, *Arbetsgivaravgifter och egenavgifter samt särskild löneskatt*

- s. 6, *Uttagsbeskattning i NRV resp. förmånsbeskattning i tjänst*

s. 7, **Kapitalbeskattning – Vem? Hur? Vad? När ?**

- s. 8, *Kapital – översikt av inkomstlagets regler (I.) och ett överskotts eller underskotts plats i en skatteuträkning (II.)*

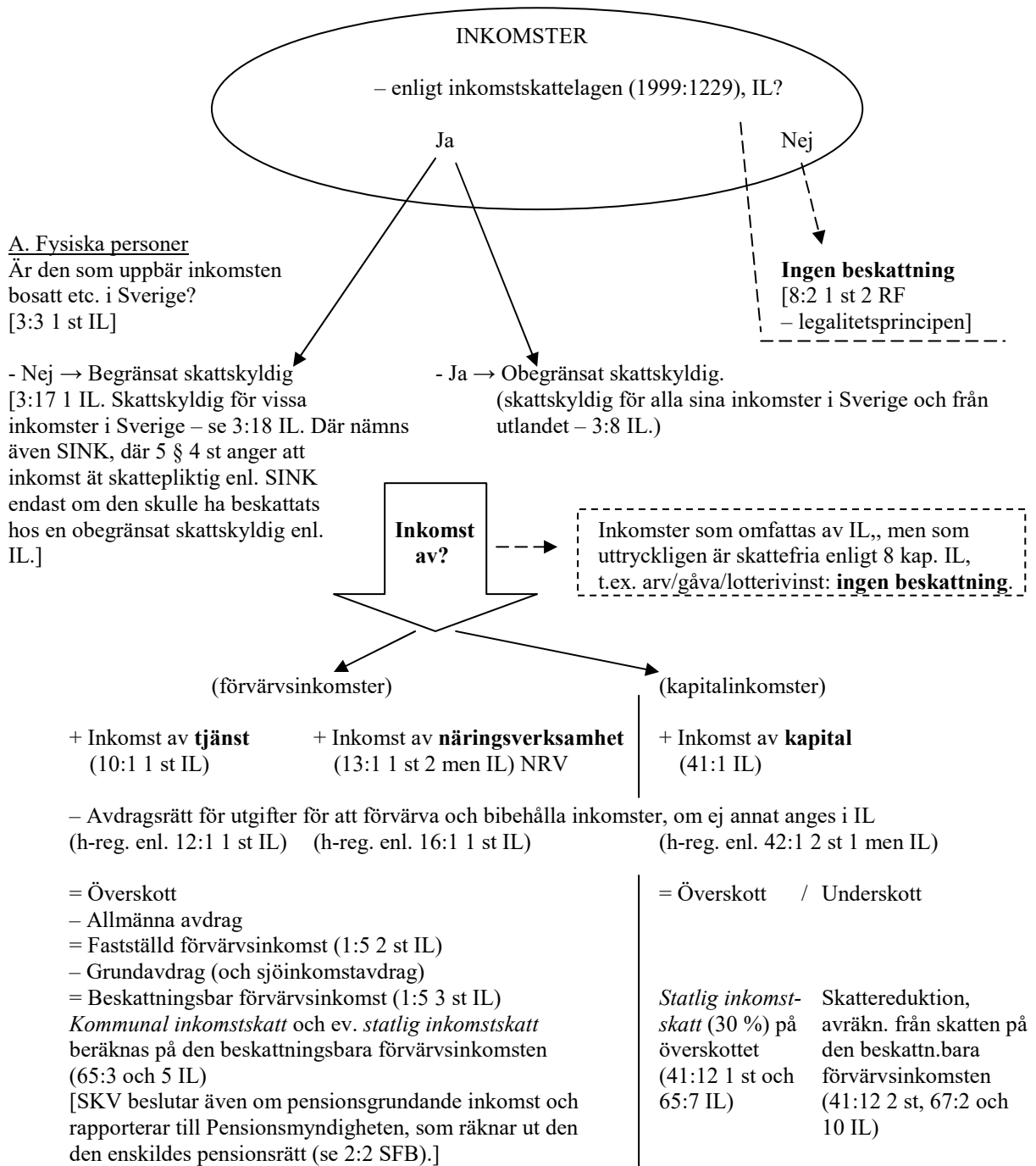
Förkortningar

IL, inkomstskattelagen (1999:1229); *NRV*, näringsverksamhet; *prop.*, Regeringens proposition; *RF*, regeringsformen (1974:152); *SAL*, socialavgiftslagen (2000:980); *SFB*, socialförsäkringsbalken (2010:110); *SFL*, skatteförfarandelagen (2011:1244); *SINK*, lag (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta; *SKV*, Skatteverket; *SLF*, särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster; *SLFL*, lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster; *SLP*, särskild löneskatt på pensionskostnader; *SLPL*, lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader; *SOU*, statens offentliga utredningar; *www*, world wide web

Stockholm den 14 januari 2018

juris doktor Björn Forssén

Inkomstskatten – en schematisk översiktsbild

B. Juridiska personer

Juridiska personer har *enbart* inkomst av **näringsverksamhet** (1:3 2 st och 13:2 IL), och de betalar statlig inkomstskatt med 22 % av den beskattningsbara inkomsten (65:10 IL). För juridiska personer beräknas skatten på den fastställda och beskattningsbara inkomsten (1:7 1 st IL), som beräknas genom att *överskott* i inkomstslaget näringsverksamhet (NRV) minskas med allmänna avdrag (1:7 2 st IL).

- Uppkommer ett *underskott* av NRV, ”rullas” det till nästa beskattningsår och kan utnyttjas mot intäkter i NRV det året o.s.v. (40:2 IL), vilket gäller både för NRV hos fysiska personer och hos juridiska personer.

Ang. utländsk skatt: Nedsättning av statlig och kommunal inkomstskatt kan en fysisk person eller juridisk person erhålla om personen har erlagt *utländsk skatt* på en intäkt som härrör från den utländska staten enligt dess skattelagstiftning, och intäkten har tagits upp även enligt IL – se 2:1 1 st lag (1986:468) om avräkning av utländsk skatt (avräkningslagen). Se även 2:2 avräkningslagen ang. skatteavtal mellan Sverige och andra länder. [Ang. NRV och utländska allmänna och särskilda skatter: se 16:18 och 19 IL.]

Översikt av det inkomstskattepliktiga området och inkomstlagen

I enlighet med legalitetsprincipen för beskattningsåtgärder i 8:2 1 st 2 RF omfattas bara inkomster som faller inom de tre inkomstlagen – näringsverksamhet (NRV), tjänst och kapital – av det inkomstskattepliktiga området [1:1 1 st, 1:3 och 1:8 IL]. Utanför IL:s tillämpningsområde faller vissa engångsbelopp, t.ex. skadestånd utan samband med anställning och som inte är ekonomiska (ideella). En tillfällig ersättning för en prestation, hänförs dock till inkomstlaget tjänst som ett restinkomstslag, om den inte ska ingå i NRV, t.ex. om ersättningen utgör överskott i en hobbyverksamhet. Neutralitet uppnås därmed jämfört med intäkter i sådana tillfälliga verksamheter som redan före skattereformen 1990/91 hänfördes till tjänst [prop. 1989/90:110 Del 1 s. 307 och 308].

Inkomster som inte faller utanför inkomstlagen undantas från inkomstbeskattning endast om så särskilt anges i IL. Se 8 kap. IL ang. skattefrihet för arv, gåva, lotterivinster, stipendier under vissa förutsättningar, m.m.

En *fysisk person* kan ha olika inkomster hänförliga till de tre inkomstlagen: kapital, NRV och tjänst (1:3 1 st 1 och 2 IL). För en *juridisk person*, t.ex. ett aktiebolag, hänförs alla inkomster till NRV (1:3 2 st och 13:2 IL).

En fysisk person som uppstår inkomst som faller inom det inkomstskattepliktiga området och som inte undantas särskilt enligt 8 kap. IL ska hänföra inkomsten till kapital, NRV eller tjänst enligt följande:

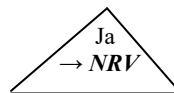
- Tjänst – inte NRV eller kapital*
- Till inkomstlaget tjänst räknas inkomster och utgifter på grund av tjänst till den del de inte ska räknas till inkomstlaget NRV eller kapital (10:1 1 st IL).
- Kapital – inte NRV*
- Till inkomstlaget kapital räknas inte inkomster och utgifter som räknas till inkomstlaget NRV (41:1 2 st IL).
- ”Metod”
- Personen prövar först om inkomsten tillhör inkomstlaget NRV. I så fall ska den hänföras dit och varken till tjänst eller kapital.
  - Leder prövningen till att inkomsten ska hänföras till tjänst, ska den hänföras dit.
  - Till inkomst av kapital hänförs avkastning eller kapitalvinst på tillgång, om inkomsten inte ska räknas till **NRV**.
  - Om inkomsten varken ska hänföras till NRV eller kapital, ska den hänföras till tjänst.

NRV är således centralt för prövningen: ”Med näringsverksamhet avses förvärvsverksamhet som bedrivs yrkesmässigt och självständigt.” [13:1 1 st 2 men IL]

- Regeln uttrycker som kriterier för NRV: **förvärvssyfte**, **yrkesmässighet** och **självständighet**. Yrkesmässighet består i varaktighet eller omfattning. Självständighet är en avgränsning av NRV mot anställningsförhållanden etc., dvs. mot inkomstlaget tjänst [jfr 10:1 o. viktiga självständh.kriterier i 13:1 2 st IL].
- Används vinstsyfte som ett av kriterierna för NRV är det numer bara för att avgränsa NRV mot hobbyverksamhet. Vinstrekvisitet har uttunnats i rättspraxis. Något krav finns inte på att verksamheten ska gå med överskott. I stället anses **förvärvssyfte** avgörande för NRV [RÅ 1998 ref. 10].
- Om **förvärvssyfte saknas**: Inkomsten beskattas i **inkomstlaget kapital**, om den utgör **avkastning** eller **kapitalvinst** på tillgång [1:6 och 41:1 1 st IL].
- Om **förvärvssyfte saknas och inkomsten erhålls för en prestation**, som utförs självständigt utan att anställning föreligger är det fråga om en hobbyverksamhet: Inkomsten beskattas då i inkomstlaget **tjänst** som ett **restinkomstslag i förhållande till kapital och NRV** (10:1 1 st IL och prop. 1999/2000:2 Del 2 s. 114).

Överskott av hobby beskattas tillsammans med övriga inkomster av tjänst, men underskott får inte dras mot andra tjänsteinkomster. Därför behandlas hobbyverksamhet som om den utgör en särskild verksamhet inom inkomstlaget tjänst [10:1 1 st, 2 st 3 och 3 st och 12:37 samt 52 kap. IL och prop. 1999/2000:2 Del 2 s. 114 och 115].

Förvärvssyfte/yrkesmässigt?
Nej → **Kapital**
(avkastning/kapitalvinst på tillgång)

Självständig? Nej → **Tjänst** (anställning och uppdrag samt inkomst av verksamhet där prestationen kan vara helt trivial – 10:1 2 st IL)

En prestation utförs självständigt men ej anställning eller förvärvssyfte/vinstsyfte: hobby → ”**Tjänst 2**” (restinkomstslag). [Avyttring av inventarier som *används* i en hobbyverksamhet bör dock alltid beskattas i inkomstlaget kapital – se prop. 1999/2000:2 Del 2 s. 115.]

Det är viktigt att skilja på å ena sidan förvärvsinkomster och å andra sidan kapitalinkomster. Förvärvsinkomster hänförs till inkomstlagen NRV resp. tjänst (1:5 IL). De omfattas av proportionell kommunal skatt resp. progressiv statlig skatt för fysiska personer (65:3 resp. 65:5 IL), medan skatten för NRV hos juridiska personer är en proportionell statlig skatt om 22 % (65:10 IL). Den statliga skatten för fysiska personers kapitalinkomster är proportionell och normalt 30 %, men skattebelastningen reduceras i vissa fall till 2/3 eller 5/6 därav (65:7 IL, 57:20 2 men. o. 57:21 1 st och 42:15 a 1 st IL). Förvärvsinkomster – men aldrig kapitalinkomster – kan omfattas av socialavgifter i form av arbetsgivar- eller egenavgifter [SAL] eller av särskild löneskatt [SLFL].

Skatteuträkning – översikt av förvärvsinkomsterna (arbetsinkomsterna) och kapitalinkomsterna och deras påverkan av den slutliga skatten för en fysisk person¹

<u>Förvärvsinkomsterna:</u>	+ Inkomst av tjänst
	+ Inkomst av näringsverksamhet (NRV) [1:5 1 och 2 st IL]
	– Allmänna avdrag [1:5 2 st 1 men IL]
Fastställd förvärvsinkomst:	=(Återstående belopp avrundas till närmast lägre 100-tal kr) [1:5 2 st 2 men IL]
	– Grundavdrag [Från fastställd förvärvsinkomst dras grundavdrag och, i
	– Sjöinkomstavdrag förekommande fall, sjöinkomstavdrag – 1:5 3 st IL]
Beskattningsbar förvärvsinkomst	=(Återstående belopp, lägst 0 kr) [1:5 3 st 2 men IL]

På beskattningsbara förvärvsinkomsten beräknas:

- Kommunal inkomstskatt, Skattesats x besk.bara förvärvsinkomsten = X
(65:3 IL)
- Statlig inkomstskatt, 20 % x del av besk.bara förvärvsinkomsten > nedre skiktgränsen = Y
(65:5 IL) 5 % x del av besk.bara förvärvsinkomsten > övre skiktgränsen = Z

Kapitalinkomsterna:

På överskott (om minst 200 kr) av inkomst av kapital beräknas:

- Statlig inkomstskatt, 30 % x överskottet = K
(65:2 och 65:7 IL)

Om inte några andra skatter och avgifter aktualiseras, blir den **slutliga skatten** = X + Y + Z + K

Om det i stället för överskott har uppkommit ett *underskott* av inkomst av kapital, ska regler om skattereduktion i 67:2 och 67:10 IL tillämpas (41:12 2 st IL):

Med bortseende från skattereduktioner för sjöinkomst, allmän pensionsavgift, arbetsinkomst (jobbskatteavdrag), sjukersättning och aktivitetsersättning, hushållsarbete (s.k. rot-/rutarbete) och mikroproduktion av förnybar el beaktas här enbart *skattereduktion* för underskott i kapital (67:2 1 st IL).

Skattereduktion för underskott av inkomst av kapital beräknas enligt följande:

30 % x den del av underskottet som inte överstiger 100.000 kr + 21% x återstående underskott = Uk
(67:10 IL)

Om inte några andra skatter/avgifter och reduktioner aktualiseras, blir den **slutliga skatten** = X + Y + Z – Uk
[67:2 2 st IL och 56:7 skatteförfarandelagen (2011:1244), SFL]. Se ang. beslut om slutlig skatt: 65:2 och 3 SFL.

Slutlig skatt, lägst 0 kr

[Slutlig skatt – preliminärt debiterad skatt (F-skatt eller särskild A-skatt) och avdragen A-skatt (som görs av arbetsgivare och banker etc.) = *skatt att få tillbaka eller skatt att betala* (56:9 SFL. Se även 8:2 SFL).]

Skatt på inkomster hos juridiska personer

Juridiska personer har enbart inkomst av NRV (1:3 2 st och 13:2 IL), och de betalar statlig inkomstskatt med 22 % av den beskattningsbara inkomsten (65:10 IL). Se ang. beslut om slutlig skatt: 65:2 och 3 SFL.

Slutlig skatt, lägst 0 kr

[Slutlig skatt – preliminärt debiterad skatt (normalt F-skatt) och skatteavdrag (skatteavdrag ska göras av banker etc. även för den som är godkänd för F-skatt) = skatt att få tillbaka eller skatt att betala (56:9 SFL. Se även 8:3 och 10 kap. SFL).]

¹ Se även SKV:s hemsida www.skatteverket.se, där en komplett skatteuträkningsbilaga återfinns.

Näringsverksamhet och tjänst

En juridisk person kan, som nämnts, enbart ha inkomst av näringsverksamhet (NRV).

En fysisk person har NRV, vilket ibland kallas NRV i egentlig mening, om följande kriterier, som nämnts, är uppfyllda: förvärvssyfte, yrkesmässighet och självständighet (13:1 1 st 2 men IL). Yrkesmässighetskriteriet kan indelas i varaktighet eller omfattning.

NRV kontra tjänst i form av anställning och liknande

- Självständighetskriteriet avgränsar NRV mot inkomst av tjänst, dvs. mot anställning, uppdrag o. annan inkomstgivande verksamhet av varaktig el. tillfällig natur [t.ex. tillfälligt författarskap eller tävlingsvinst (ej lotterivinst)] – jfr 10:1 2 st (och även 8:3 och 4) IL.

Vid bedömningen av om en uppdragstagare ska betraktas som å ena sidan självständig och egenföretagare (NRV) eller å andra sidan anställd eller annars osjälvständig uppdragstagare (inkomst av tjänst) ska det *särskilt beaktas*: vad som avtalats med uppdragsgivaren (UG); i vilken omfattning uppdragstagaren (UT) är beroende av UG; och i vilken omfattning UG är inordnad i dennes verksamhet (13:1 2 st IL). En helhetsbedömning utifrån ett antal kriterier ska ske vid prövningen av självständighetskriteriet, varvid nämnda särskilda kriterier ska ges en ökad betydelse men de är inbördes likvärdiga (jfr prop. 2008/09:62 s. 26).

Näringsfastigheter etc. alltid NRV

- Innehav av näringsfastigheter och näringsbostadsrätter samt av avverkningsrätt till skog räknas alltid som NRV. Privatbostadsfastigheter, privatbostadsrätter och andra privatbostäder kan inte ingå i en NRV (13:1 3 st IL). Juridisk persons fastighetsinnehav utgör alltid näringsfastighet (prop. 1989/90:110 Del 1 s. 501).

Särskilt om NRV i form av byggnadsrörelse etc. i 27 kap. IL

- I 27 kap. IL finns bestämmelser om NRV i form av byggnadsrörelse, handel med fastigheter eller tomtrörelse (13:1 a IL).

Tjänst i form av hobbyverksamhet

Om förvärvssyfte saknas – dvs. inkomsten är inte för mottagarens försörjning – är det inte fråga om en förvärvsinkomst, det är varken NRV eller tjänst. Då hänförs inkomsten till inkomstslaget kapital, om den utgör avkastning eller kapitalvinst på tillgång. Om en sådan inkomst som erhålls utan förvärvssyfte ändå motsvarar en prestation från mottagarens sida, vilken utförs självständigt utan att anställning föreligger, är det fråga om en hobbyverksamhet. Inkomsten beskattas då i inkomstslaget tjänst som ett restinkomstslag i förhållande till kapital och NRV (10:1 1 st och 2 st 3 och 12:37 IL och prop. 1999/2000:2 Del 2 s. 114).

För övrigt styr inkomstslagen vilken s.k. skatteform som ska gälla för erläggande av preliminär skatt (uppbörd): Den som avser bedriva NRV ska i princip godkännas för F-skattdebitering [9:1 1 st skatteförfarandelagen (2011:1244), SFL]. Annars gäller A-skatt (skatteavdrag) eller debitering av särskild A-skatt (8:2 1 st SFL).

Huvudregeln om vad som ska dras av i inkomstslaget NRV

Utgifter för att förvärva och bibehålla inkomster ska dras av som kostnad. Ränteutgifter och kapitalförluster ska dras av även om de inte är sådana utgifter (16:1 1 st IL). Utöver bestämmelserna i 16 kap. IL finns bestämmelser om avdrag i 9, 17-25 a, 28-40, 44-46, 48, 49-52, 55 och 60 kap. IL (16:1 2 st IL).

Beräkning av resultatet i NRV

Resultatet=intäkter – kostnader (14:21 1 st IL). Överskott bildar beskattningsunderlag. Om resultatet i stället uppvisar ett underskott, ska det fastställas. Utebliven eller felaktig redovisning av underskott kan föranleda skattetillägg [49:14 SFL].

Ett underskott dras av nästa år. Om underskott då, ”rullas” det till följande år (40:2 IL). Alternativt: Om nystartad aktiv NRV, kan underskott dras som allmänt avdrag mot annan förvärvsinkomst (i praktiken mot inkomst av tjänst) samma år (62:2 1 st IL). Ang. aktiv NRV, se 2:23 IL och även nedan. [OBS! Reform som föreslås i SOU 2014:40 medför (enl. s. 301) att kvarstående ”gamla” underskott reduceras till 50 %.]

Huvudregeln om vad som ska tas upp i inkomstslaget tjänst

Löner, arvoden, kostnadsersättningar, pensioner, förmåner och alla andra inkomster som erhålls på grund av tjänst ska tas upp som intäkt, om inte något annat anges i 11 kap. eller i 8 kap. IL (11:1 1 st IL).

Huvudregeln om vad som ska dras i inkomstslaget tjänst

Utgifter för att förvärva och bibehålla inkomster ska dras av som kostnad om inte något annat anges i 12 kap., 9 kap. eller 60 kap. IL (12:1 1 st IL).

Överskott eller underskott i hobbyverksamhet

Överskott av hobby beskattas tillsammans med övriga inkomster av tjänst, men underskott får inte dras mot andra tjänsteinkomster. Därför behandlas hobbyverksamhet som om den utgör en särskild verksamhet inom inkomstslaget tjänst (12:37 IL).

Vanliga företagsformer som omfattas av NRV

Enskild firma/enskild näringsidkare

En fysisk person som bedriver NRV sägs göra så under enskild firma. Det är den fysiska personen personligen, den enskilde näringsidkaren, som bedriver NRV i sådant fall, och därför används dennes personnummer för deklaration och registrering avseende företaget. I förevarande fall används, som nämnts, ibland också uttrycket NRV i egentlig mening.

Aktiebolag

Aktiebolag (AB) utgör exempel på en juridisk person, och en sådan person beskattas, som nämnts, alltid i NRV.

Handelsbolag och kommanditbolag

Handelsbolag (HB) och kommanditbolag (KB) är juridiska personer i civilrättslig mening, men – till skillnad från AB m.fl. – inte i inkomstskatterättslig mening. Inkomstbeskattningen avseende NRV hos HB och KB sker i stället på delägarnivå, dvs. hos delägarna i sådana bolag (och delägarna kan vara fysiska personer eller t.ex. AB). [5:1 IL]. Däremot är HB och KB skattesubjekt i mervärdesskatterättslig mening [6:1 mervärdesskattelagen (1994:200)] samt beträffande särskild löneskatt på pensionskostnader för anställd personal i bolaget [lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader, SLPL]

Arbetsgivaravgifter och egenavgifter samt särskild löneskatt

På anställdas/osjälvständiga uppdragstagares löner/förmåner (inkomst av tjänst) erlägger arbetsgivare och uppdragsgivare arbetsgivaravgifter [2:1 1 st SAL].

Ensk.när.idkare eller aktiv delägare i HB eller KB erlägger egenavgifter på överskott i NRV (3:1 1 st SAL).

Särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster (**SLF**) för: passiv NRV, 24,26 % på överskott i NRV; aktiv NRV för skattskyldig som fyllt 65 år vid årets ingång, 6,15 % på överskott i NRV, samt lön etc. för arbete till den som fyllt 65 år, 6,15 % [1 och 2 §§ SLFL]. Med aktiv NRV avses NRV i vilken den skattskyldige har arbetat i inte oväsentlig omfattning (dvs. minst arbetat 1/3 av normal arbetstid i verksamheten – prop. 1989/90:110 Del 1 s. 646). Annan NRV – samt självständig NRV utanför EES – anses som passiv NRV (2:23 IL). Särskild löneskatt på pensionskostnader (**SLP**) i AB samt på pensionskostnader för anställda i enskild firma eller HB/KB och på betalning av premie för pensionsförsäkring som tecknats för aktiv enskild näringsidkare eller delägare i HB/KB, 24,26 % (1 och 3 §§ SLPL). HB/KB är skattesubjekt ang. SLP för *anställd personal*.

Uttagsbeskattning i NRV resp. förmånsbeskattning i tjänst

I inkomstslaget tjänst tillämpas kontantprincipen: Inkomsterna ska tas upp som intäkt det år då de kan disponeras eller på något annat sätt kommit den skattskyldige till del (10:8 IL). Det är dock inte bara kontant lön etc. som omfattas av inkomst av tjänst, utan även *förmåner*, dvs. sådant som arbetsgivaren utger till den anställde i stället för lön (och som tillika ska tas med i arbetsgivarens löneunderlag för beräkning av arbetsgivaravgifter) [11:1 1 st IL och 2:10 SAL]. Om en enskild näringsidkare eller delägare i HB eller KB gör ett uttag av en tillgång eller en tjänst från sin verksamhet, ska i princip *uttagsbeskattning* ske hos denne i inkomstslaget NRV (22:1 IL). En underprisöverlåtelse enligt 23:14-29 IL ska dock inte medföra uttagsbeskattning enligt bestämmelserna i 22 kap. IL [23:9 IL].

Huvudregeln är att förmåner värderas till marknadsvärde (61:2 IL) och marknadsvärde används också som riktvärde för uttag (22:3 IL), men notera att skattepliktig förmån inte definieras i IL. Se SOU 1999:94 s. 61-63. För övrigt finns det inte i inkomstslaget kapital någon motsvarighet till förmån i inkomstslaget tjänst.

Kapitalbeskattning – Vem? Hur? Vad? När ? ”Metod” och Historik

Enligt inkomstskattelagen (1999:1229), IL, beskattas inkomster i tre inkomstslag:

- Vem?**
- Förvärvsinkomster/arbetsinkomster – inkomstslagen *tjänst* respektive *näringsverksamhet (NRV)* [1:5 IL].
  - **Fysiska personers** skatt på kapitalinkomster beräknas på överskottet i **inkomstslaget kapital** [1:6 IL].
  - Juridiska personer har enbart ett inkomstslag, NRV [1:3 2 st, 13:2 och 1:7 IL].

Bestämmelser om beräkning av resultatet i inkomstslaget kapital, 41 och 42 kap. IL [1:8 IL]:

- Hur?**
- Intäktsposterna – kostnadsposterna=överskott eller underskott [41:12 1st IL]
  - Om överskott, 30 % *proportionell statlig* skatt [65:7 IL]
  - Avvikande skattebelastning i följande fall:
    - Utdelning/kapitalvinst i fåmansföretag, helt eller delvis $2/3 \times 30\% = 20\%$ [57:20 2 men. o. 57:21 1 st IL].
    - Utdelning/kapitalvinst på andelar i onoterade företag, skattesats $5/6 \times 30\% = 25\%$ [42:15 a 1 st. IL].
    - Ang. kapitalvinst på privatbostadsfastighet/privatbostadsrätt: endast 22/30-delar av vinsten är skattepliktig (om det i dessa fall i stället blir kapitalförlust får endast 50 % av förlusten dras) [45:33 IL/46:18 IL].
  - Om underskott, tillämpas bestämmelser om skattereduktion [41:12 2 st IL, hänv. till 67:2 o. 67:10 IL].
  - Skattereduktion ska göras för underskott av kapital, skattereduktionen räknas av mot kommunal och statlig inkomstskatt som beräknats enligt 65 kap. etc [67:2 IL].
  - Om skattereduktion: skatten minskas med 30 % av underskott upp till 100.000 kr och med 21 % av det återstående underskottet [67:10 IL].
  - För att kunna utnyttja skattereduktionen förutsätts att det finns förvärvsinkomster samma beskattningsår mot vilka avräkning kan ske. Skattereduktion som inte kan utnyttjas får inte sparas och räknas av ett senare beskattningsår.

Vad? Vad som ska tas upp och dras av i inkomstslaget kapital:

- Ränteinkomster, utdelningar, inkomster vid uthyrning av privatbostäder och alla andra inkomster pga innehav av tillgångar *samt* kapitalvinster ska tas upp som intäkt, om inte annat anges i 42 kap. eller 8 kap. IL [42:1 1 st IL]. [Skillnad således på ränta/utdelning *resp.* kapitalvinst (reavinst) – prop. 1989/90:110 Del 1 s. 403.] För övrigt saknar inkomstslaget kapital en motsvarighet till förmån – jfr inkomstslaget tjänst.
- Exempel på kapitalinkomster*
  - Ränta på bankkonto
  - Räntor på lån
  - Utdelning på aktier
  - Uthyrning av fastighet
  - Försäljning av egendom
- Utgifter för att förvärva eller bibehålla inkomster ska dras av som kostnad, om inte annat anges i 42 kap. eller i 9 eller 60 kap. Ränteutgifter och kapitalförluster ska dras av även om de inte är sådana utgifter. [42:1 2 st 1 o. 2 men. IL]. Förvaltningsutgifter får inte dras av [42:6 IL].
- Bara verkliga kapitalförluster ska anses som kapitalförluster [44:23 IL].

När? När inkomst i kapital ska tas upp till beskattning:

- Kontantprincipen
- Inkomster ska tas upp som intäkt det beskattningsår då de kan disponeras [41:8 1 st IL].
- Utdelning ska tas upp av den som har rätt till utdelningen när den kan disponeras [42:12 IL].
- Avyttringsprincipen
- Kapitalvinster, t.ex. vid försäljning av fastighet, bostadsrätt eller delägarätter såsom aktier, tas upp för det beskattningsår varunder avyttring skett [45:1 IL (avyttring av fastigheter); 46:1 IL (avyttring av bostadsrätter) och 48:1 IL (avyttring av delägarätter och fordringsrätter)]. [44:26 1 st IL]
- Kapitalförluster ska dock inte dras av som kostnad förrän det beskattningsår då förlusten är definitiv [44:26 2 st IL].
- Med avyttring av tillgångar avses försäljning, byte och liknande överlåtelse av tillgångar [44:3 IL].
- Avyttringstidpunkten = vid upprättande av köpekontrakt (inte först vid upprättande av köpebrev vid försäljning av fastigheter) [RÅ 1980 1:82].
- [Regler om *uppskovsbelopp* finns i 47 kap. IL ang. avyttring av privatbostadsfastighet/privatbostadsrätt.]

Utgifter ska dras av som kostnad det beskattningsår då den skattskyldige betalar dem eller på något annat sätt har kostnaderna [41:9 1 st IL].

Schablonintäkter beskattas i följande fall i inkomstslaget kapital: vid innehav av ett investeringssparkonto resp. vid innehav av andelar i en värdepappersfond eller en specialfond (se 42:35 resp. 42:43 IL).

Kapital – översikt av inkomstslagens regler (I.) och ett överskotts eller underskotts plats i en skatteuträkning (II.)

I.

Vad tillhör inkomstslaget kapital? (41:1 1 st och 42:1 1 st IL)		Till kapital räknas inte inkomster och utgifter som räknas till inkomstslaget näringsverksamhet (NRV) [41:1 2 st IL]
Avkastning på innehav av (t.ex. räntor och utdelningar)	Avyttring av tillgångar, kapitalvinster och Kapitalförluster	
När beskattas en inkomst i inkomstslaget kapital?		För enskilda näringsidkare räknas kapitalvinst/-förlust på näringsfast./-bostadsrätt inte till NRV, utan till kapital (13:6 1 st IL)
Kontantprincip för avkastning: - inkomsten tas upp det beskattningsår den kan disponeras (41:8 1 st, 42:12 IL)	Avyttringsprincip för avyttring av tillgångar: - kapitalvinst tas upp det beskattningsår avyttring skett (41:10, 44:26 1 st IL); - kapitalförlust dras som kostnad beskattningsåret då förlusten är definitiv (41:10, 44:26 2 st IL)	
Hur beräknas inkomst av kapital?		OBS! Juridiska personers inkomster beskattas alltid i NRV (13:2 IL)
Överskott eller underskott=intäktsposterna – kostnadsposterna (41:12 1 st IL) [Om överskott, 30 % proportionell statlig skatt (65:7 IL)]		
+ Avkastning: ränteinkomster och utdelningar, inkomster vid uthyrning av privatbostäder och alla andra inkomster pga innehav av tillgångar (42:1 1 st IL)	+ Kapitalvinster: ersättning för avyttrad tillgång – utgifterna för avyttringen och omkostnadsbeloppet (42:1 1 st, 44:13 IL) [Särsk. ang. deläg./-fordringsrätter: skattebelast. på markn.not. 30 % men på onot. 25 % (48:1/42:15 a)/kval.andel 20 % etc (57:21)]	
- Utgifter för att förvärva och bibehålla inkomster, dras som kostnad om ej annat anges i 42 kap., 9 kap. eller 60 kap. - Ränteutgifter och kapitalförluster ska dras även om de inte är sådana utgifter (men inte om undantag anges i t.ex. 9 kap., t.ex. ang. ränta på CSN:s studielån – se 9:7 IL). [42:1 2 st 1 och 2 men IL]	- Kapitalförlust -- Grundläggande bestämmelser om kapitalvinster och kapitalförluster i 44 kap. IL. De gäller, om inte annat anges, alla slag av tillgångar (44:1 1 st IL) -- Särskilda bestämmelser i t.ex.: 45 kap. , avyttring av fastigheter; 46 kap. , avyttring av bostadsrätter; 48 kap. , avyttring av delägar-/fordringsrätter [Avdr. förlust 70 % (48:24) men särsk. regl. om avdrag o. kvittning i 48:20, 20 a, 21, 23] 52 kap. , avyttring av andra tillgångar än sådana som avses i 45, 46, 48 och 50 kap. ²	

II.

Skatteuträkning – ett utsnitt avseende förvärvsinkomster (arbetsinkomster) resp. kapitalinkomster:

- ➔ Om överskott i kapital: skattebelopp 30 % x överskottet (65:7 IL); läggs till skatten på eventuella förvärvsinkomster (inkomst av tjänst och inkomst av NRV), m.m., och totala skatten=slutlig skatt.
- ➔ Om underskott i kapital: regler om *skattereduktion* i 67:2 och 67:10 IL tillämpas (41:12 2 st IL). Av 67 kap. IL följer att skattereduktion är möjlig förutsatt att den skattskyldige samma beskattningsår har skatt på förvärvsinkomster från vilken avräkning kan ske vid beräkning av slutlig skatt. Det går inte att spara eller rulla outnyttjad skattereduktion till följande beskattningsår. Det finns således ingen motsvarighet till behandlingen av underskott i NRV (jfr 40:2 IL).
 [OBS! Allmänna avdrag (62 kap. IL) och grundavdrag (63 kap. IL) berör fastställande av beskattningsbar förvärvsinkomst och berör inte fastställande av överskott eller underskott i inkomstslaget kapital.]

² Notera att avyttring av inventarier som *används* i en hobbyverksamhet alltid bör beskattas i inkomstslaget kapital (och inte i inkomstslaget tjänst) – jfr 52 kap. med 10:1 3 st IL och se prop. 1999/2000:2 Del 2 s. 115.